

Een andere kijk op zorg

De presentiebenadering

Als student Verpleegkunde leer je tijdens je opleiding allerlei vaardigheden aan: een infuus aanbrengen, verband aanleggen, cliënten uit bed halen, etc. Daarnaast leer je werken volgens protocollen en richtlijnen en moet je je taken ook nog eens binnen een bepaalde tijd uitvoeren. Vanwege bezuinigingen en zorgzwaartepakketten moet je snel en efficiënt werken. Maar wie de patiënt/bewoner/cliënt is *als mens* blijft dan nog buiten beeld.

De presentiebenadering vraagt om aandacht voor de kwetsbare mensen met wie je als verzorgende of verpleegkundige te maken hebt. Ook kwetsbare ouderen en chronisch zieken willen graag het gevoel hebben dat ze niet alleen patiënt of cliënt, maar ook gewoon mens zijn. Als je 'present' werkt, focus je in de eerste plaats op wie deze mens is die jij verzorgt en verpleegt. Je vraagt je niet alleen af: 'wat kan ik voor jou doen?', maar ook: 'wie kan ik voor jou zijn?'.

Door steeds heel alert te **kijken** en te **luisteren**, en heel **goed af te stemmen** op de ander, kun je ontdekken wat hij of zij nu het meest nodig heeft: datgene wat je volgens de regels, protocollen en richtlijnen verondersteld wordt te bieden, of misschien toch iets anders?

Een dergelijke benadering, waarin de zorg relationeel wordt afgestemd op de cliënt, doet de ander goed: hij of zij wordt gezien en gekend en wordt aandachtig tegemoet getreden, zodat de zorgverlener leert zien wat er voor de cliënt op het spel staat, en daarbij kan **aansluiten** in het geven van zorg.

De presentiebenadering houdt in:

- aansluiting zoeken bij wie de ander is, met zijn of haar levensverhaal, gewoonten, verlangens, manieren van doen etc., en daar je zorg op afstemmen. Wat goed is voor de één, is niet altijd automatisch goed voor de ander;
- niet alleen bezig zijn met de nodige fysieke hulp en zorg, maar alert zijn en blijven op wat mensen nog méér nodig hebben: erkenning, waardering, gezien en gehoord worden;
- trouw en aandachtig bij iemand blijven, ook als er geen problemen (en oplossingen) zijn;
- alledaagse dingen doen (een eindje mee oplopen, samen de was vouwen of de aardappels schillen, ergens heen gaan, samen praten), waardoor je mensen leert kennen en hen het gevoel geeft: jij hoort erbij, ik heb wat met jou, het kan me wat schelen hoe het met jou gaat, jij mag er zijn;
- in hartelijke omgangsvormen (zoals een vriend of een broer of zus dat zou doen)

Mevrouw Van Hoof wilde niet eten toen ze aanvankelijk in het verzorgingshuis kwam wonen. Wat er ook werd geprobeerd, ze weigerde categorisch om iets in haar mond te stoppen. Tijdens een teamoverleg dachten de medewerkers na over wie deze mevrouw was en wat voor leven ze geleid had. Iemand vroeg: 'Was ze erg gelovig? Was ze katholiek? Misschien was ze wel gewend om te bidden vóór het eten?'.

Bij de volgende maaltijd werd er daarom iets nieuws geprobeerd: er werd vooraf gebeden. En jawel: nadat mevrouw Van Hoof aan het einde van het gebed een kruisteken had geslagen, begon ze met smaak te eten.